

Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом передбачено створення національного органу стандартизації (НОС), який має бути визнаним на національному рівні й отримує право бути національним членом відповідних міжнародних організацій стандартизації. Аналогами в світі є ANSI (США), UNI (Італія), DIN (Німеччина), BSI (Велика Британія), тощо.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 № 1163-р визначено, що функції НОС виконує державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ»). З 2016 року новою назвою національного органу стандартизації є Українське Агентство зі Стандартизації (УАС або UAS). Отже, НОС, ДП «УкрНДНЦ» та УАС (UAS) – це один і той же заклад. До повноважень УАС (UAS) належить зокрема прийняття та скасування національних стандартів, утворення, припинення діяльності технічних комітетів стандартизації (ТК) та координація їх діяльності тощо.

Нещодавно, а саме 08 червня 2017 р. Наказом ДП «УкрНДНЦ» №142 було проголошено про прийняття методом підтвердження декількох національних нормативних документів, гармонізованих з міжнародними нормативними документами, з негайним наданням чинності, зокрема ДСТУ ІЕС 60027-1:2017 Літерні позначки в електротехніці. Частина 1. Загальні поняття.

У зв'язку з цим може виникнути низка запитань, передусім у авторів журналу, а саме:

1. Навіщо переходити на позначки за цим стандартом?
2. Що таке прийняття методом підтвердження?
3. Як ознайомитися з текстом цього стандарту?
4. Якою є політика редакції стосовно переходу на літерні позначки, рекомендовані Міжнародною Електротехнічною Комісією згідно з ІЕС 60027-1?

Спробуємо надати відповіді на ці запитання.

1. Вже майже ніхто не заперечує, що мовою наукового спілкування є англійська. Так само мовою формул в цивілізованому світі є система позначок, зібраних шляхом багаторічної копійної роботи першокласних фахівців з низки Технічних Комітетів Міжнародної Електротехнічної Комісії в стандарті ІЕС 60027-1. Щоб статті наших авторів стали більш зрозумілими в світі, ця мова формул з часом має стати і нашою мовою.

2. Метод підтвердження означає, що це національний стандарт України, гармонізований з міжнародним чи європейським нормативним документом. Його подано у незмінному вигляді мовою оригіналу (переважно англійською). Для нормативних документів, прийнятих методом підтвердження, передбачено лише оприлюднення підтверджувального повідомлення і не передбачено перекладу або офіційного видання нормативного документа. Тому ці стандарти складаються з підтверджувального повідомлення та міжнародного чи європейського стандарту англійською мовою.

3. Безкоштовно ознайомитись із офіційними текстами будь-яких стандартів можливо лише у читальній залі Національного фонду нормативних документів за адресою: м. Київ вул. Святошинська, 2, к. 307. тел. 450-06-82, а придбати їх можна в УкрНДНЦ. Ціна офіційної копії

стандарту на паперовому носії (обсягом до 200 сторінок) визначається із розрахунку 14,10 грн. з ПДВ за одну сторінку, а на електронному носії – 10,80 грн. з ПДВ за одну сторінку. Як бачимо, вартість офіційної копії стандарту обсягом 120 сторінок (ДСТУ ІЕС 60027-1) становить чималу суму для окремої особи, але для університети та наукові інститути можуть собі дозволити придбати необхідні нормативні документи для своїх бібліотек.

4. Враховуючи відносно високу вартість офіційної копії стандарту ДСТУ ІЕС 60027-1 і невизначені терміни появи цього документу в бібліотеках навчальних та наукових інститутів, а також принцип добровільного застосування стандартів (Закон України «Про стандартизацію» від 05.06.2014 № 1315-VII) редакція нашого журналу не буде вимагати негайного застосування цього стандарту авторами статей у повному обсязі. Втім, починаючи з п'ятого номера 2017 р. ми наполягатимемо на дотримання авторами статей мінімальних вимог цього стандарту стосовно загальних рекомендацій щодо зображення символів величин, основних правил побудови індексів, поєднань символів в елементарних операціях з величинами, зображення чисел, математичних знаків і символів, виразів для величин та їх комплексного представлення, а також зображення величин, які залежать від часу. Для виконання цих вимог авторам статей достатньо познайомитися з неофіційним коментованим перекладом згаданого стандарту, який було представлено у Додатку Б до посібника, розміщеного на сайті нашого журналу (Клименко Б.В. Електричні апарати. Електромеханічна апаратура комутації, керування та захисту. Загальний курс : навчальний посібник (видання друге, допрацьоване та доповнене). – Харків: Вид-во «Точка», 2013. – 400 с. ISBN 978-617-669-015-3). Починаючи з 2018 року ми будемо вимагати від авторів більш повного дотримання вимог цього стандарту, зокрема вимог щодо назв символів та одиниць виміру. Крім того, редакція планує виробити однозначні вимоги щодо позначок для публікацій в журналі стосовно тих випадків, де стандарт допускає альтернативи.

* * *

Редакція журналу «Електротехніка і електромеханіка» активно співпрацює з Технічним комітетом стандартизації науково-технічної термінології (ТК 19), який є колективним членом Технічного комітету ТС 1 (Terminology) Міжнародної електротехнічної комісії, стосовно унормування україномовної електротехнічної термінології, гармонізованою з термінологією Міжнародного електротехнічного словника (International Electrotechnical Vocabulary – IEV). Результатом такої співпраці ми бачимо появу україномовних термінів в онлайн версії IEV (Electropedia: <http://www.electropedia.org>), починаючи з 14-и частин першого класу понять (General Concepts), а також тих частин IEV, для яких вже були здійснені переклади на українську мову термінів та визначень у вигляді прийнятих стандартів ДСТУ ІЕС та неофіційних перекладів, опублікованих окремими авторами. Після цього редакція буде спонукати авторів статей застосовувати цю термінологію у своїх публікаціях.